

Zdravlje u Međimurskoj županiji

Međimurska županija-Zdrava županija - Program «Rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj zajednici»Renata Kutnjak Kiš¹, Elizabeta Najman Hižman²Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije¹, Međimurska županija²**Glavne riječi:** Rukovođenje i upravljanje za zdravlje-Zdrave županije, Međimurska županija

VIZIJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE KAO ZDRAVE ŽUPANIJE

„Ako hoćete naučiti ljude raditi brodove, nemojte ih poučavati drvodjelstvu, već ih učite da sanjaju o dalekim plavim morima“ (Vikinška izreka)

2008.

Međimurska županija je županija zdravih i sretnih ljudi koji su spremni preuzeti vlastitu odgovornost za zdravlje, ali su svjesni utjecaja na zdravlje političkih odluka koje se donose kako u našoj županiji tako i u Republici Hrvatskoj i žele utjecati na njihovo donošenje kroz vlastitu aktivnu participaciju.

Odgovornost za zdravlje spremni su preuzeti također i političari te dužnosnici regionalne i lokalne samouprave stvarajući tako preduvjet za bolje zdravlje u gradovima i općinama Međimurske županije.

Zdravi i sretni ljudi preduvjet su osobnog razvoja i napretka kao i gospodarskog napretka cijele županije, a tako i šireg okruženja. Stoga je ulaganje u zdravlje i planiranje za zdravlje jedan od prioriteta Međimurske županije. Gospodarski sektor također je svjestan važnosti ulaganja u zdravlje svojih zaposlenika.

Zdravstvene i socijalne ustanove Međimurske županije sve su efikasnije na polju unapređenja zdravlja i prevencije bolesti, a jača i uloga odgojno-obrazovnih ustanova u zdravstvenom odgoju djece i mladih.

Kroz suradnju građana, stručnjaka i političara prepoznajemo potrebe naših stanovnika, odabiremo prioritete, te pronalazimo i financiramo najuspješnije metode za zadovoljavanje tih potreba. Osim intersektorske suradnje na lokalnom nivou, promičemo suradnju između županija kao i na nacionalnom nivou te međunarodnu suradnju.

Zdravlje nam omogućuje život u svoj njegovoj punini, stoga je naš slogan – „Zdravlje je sloboda“!

Ovako je Tim za implementaciju Plana za zdravlje Međimurske županije, zajedno sa mnogobrojnim partnerima, na 1. partnerskoj konferenciji održanoj 11.09.2008. godine u Čakovcu, «sanjao» o sretnom životu zdravih ljudi u Međimurju. Može Vam se činiti da je slika naše idealne budućnosti nerealna, no dobro je poznato da ljudi stradavaju tamo gdje nema vizije. Mi vjerujemo da se ona jednoga dana može ostvariti.

Uostalom, osnovni cilj programa «Zdrave županije» je osiguravanje boljeg zdravlja i kvalitetnijeg života, kroz nekoliko osnovnih strategija. Prvenstveno kroz stvaranje «dobre» politike zdravlja. Da to nije lako, znaju oni koji su u ovom programu od samog početka, te su bili svjedoci nekoliko smjena vlasti u županijama. Zato je neobično važno o ciljevima, načinu rada, aktivnostima i postignućima u provedbi Plana za zdravlje kontinuirano informirati članove Skupštine i cjelokupnu javnost, kako bi svim političkim opcijama zdravlje bilo visoko na ljestvici prioriteta, te kako bismo osigurali nastavak takve prakse i u budućnosti. Deklarativno, zdravlje se uvijek stavlja ispred svega, no u realnosti, vidimo da to nerijetko baš i nije tako. S druge strane, svjesni smo da je potreba uvijek mnogo te je nužno odrediti prioritete, a prilikom tog odabira važno je postignuti dogovor između struke, politike i neposrednih korisnika-zajednice, za koju i zbog koje se ti prioritete odabiru. Prilikom odabira prioriteta, uvijek je važno, a posebno sada kada se nalazimo u ekonomskoj krizi, odabrati one prioritete za koje postoje učinkovite intervencije, odnosno one intervencije kod kojih ćemo i s malo ulaganja dobiti puno. Tako se planira lokalna politika zdravlja koja se donosi kroz strateške dokumente. Kroz ovaj se projekt posebno naglašava da planiranje za zdravlje ne znači i planiranje zdravstvene zaštite, jer zdravstvena zaštita čini samo jedan segment u osiguravanju zdravlja stanovništva, a obično se uključuje onda kada je zdravlje već ozbiljno narušeno. Stoga je u narednom razdoblju važno reorijentirati sustav zdravstva od paradigme bolesti prema zdravlju, što je jako težak zadatak, a osobito u vrijeme ekonomske krize koja prisiljava kako pojedince tako i regionalnu samoupravu, pa i državu u cjelini da samo «gase vatru», dok se ulaganje u budućnost stavlja u drugi plan.

Ako želimo biti što učinkovitiji, trebamo međusobno surađivati, razmjenjivati iskustva, stvarati partnerstvo, vodeći pri tome računa da u partnerstvu svatko dobiva ono što je očekivao, što se u ovom projektu pokazalo jednim od težih zadataka.

Navedene strategije osnova su programa «Rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj zajednici» (Zdrave županije) koji se počeo provoditi 2002. godine kao partnerski program Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Škole narodnog zdravlja «Andrija Štampar», županija, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Centra za kontrolu i prevenciju bolesti (CDC) iz Atlante (SAD), sa željom da se podrži županijska tijela uprave i samouprave u procesu decentralizacije, te da se ukaže na nužnost intersektorskog pristupa i rješavanju kompleksnih javno zdravstvenih problema.

Premda smo već za različite potrebe i prigode pisali o djelovanju projekta «Zdrave županije» u Međimurju, imajući na umu latinsku uzrečicu - Scripta manet, napisano ostaje, smatramo važnim još jednom progovoriti o ovom projektu u Hrvatskom časopisu za javno zdravstvo posvećenom zdravlju u Međimurskoj županiji.

Međimurska se županija priključila projektu «Rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj zajednici» 2004. godine, na inicijativu tadašnjeg zamjenika župana gosp. Josipa Posavca. Kako u to vrijeme u Međimurskoj županiji nije bilo Upravnog odjela za zdravstvo, gosp. Posavec je smatrao važnim pokretanje projekta i u Međimurskoj županiji. Nakon donošenja odluke o pokretanju projekta, formiran je Županijski tim za zdravlje sastavljen od predstavnika županijske vlasti, zdravstvenih djelatnika te djelatnika u socijalnoj zaštiti, kao i predstavnika nevladinog sektora te medija. Kroz ovako odabran sastav tima željelo se međusobno povezati i educirati sve segmente u županiji koji su ključni za oblikovanje i implementaciju lokalne zdravstvene politike. Doista smo imali puno prilika za međusobno upoznavanje i druženje, ali smo morali i vrlo intenzivno raditi. Odmah nakon formiranja tima krenuli smo na edukaciju, zajedno sa timovima iz Ličko-senjske i Brodsko-posavske županije. Edukacija je bila interaktivna i organizirana kroz 4 modula, jednom mjesečno po 4 dana (od srijede do subote), a potom smo između dva modula radili u svojoj županiji na vlastitom projektu. U sklopu I Modula govorilo se o funkciji procjene, te o izradi slike zdravlja, koju smo pripremili za slijedeći sastanak. Pri tome smo koristili ne samo podatke rutinske zdravstvene statistike već i mnoge druge (demografske, socijalne, ekonomske). II je Modul bio posvećen odabiru prioriteta. Većina članova tima tada se po prvi puta susrela s pojmom kvalitativnog istraživanja koje smo koristili u ispitivanju zdravstvenih potreba našeg stanovništva. Tako je županijski tim proveo kvalitativno istraživanje intervjuiranjem i anketiranjem pojedinaca te fokus grupa iz zajednice kao i grupa promatrača-opserversa. Uz sve to morali smo raditi i u svojim matičnim ustanovama, te je bilo umijeće uskladiti nove obaveze sa već postojećima. No, kako su naše «zadace» od voditelja edukacije uvijek bile ocijenjene kao vrlo uspješne, bili smo zadovoljni, te smo svaki put iznova s puno elana pristupali novim zadacima. Između II i III Modula organizirali smo konsenzus konferenciju na kojoj smo javnosti kao i sudionicima konferencije po prvi put prezentirali program «Zdrave županije», te županijsku sliku zdravlja, a potom su sudionici radili u malim grupama na odabiru prioriteta. Istovremeno, potaknuti od strane profesora Vuletića, u lipnju 2004. godine, proveli smo kvalitativno istraživanje vezano uz problem Pušenja cigareta u mladih («Mali svijet»). Rezultate tog

istraživanja koristili smo za izradu Strateškog okvira Plana za zdravlje vezanog uz prioritet Prekomjerno pijenje i pušenje u mladima. U III Modulu govorilo se o razvoju i uobličavanju politike zdravlja kroz razradu prioriteta i odabir intervencija. Potom smo preko ljeta radili na konačnom odabiru prioriteta i najučinkovitijih intervencija. Konzultirali smo mnogobrojne stručnjake i predstavnike nevladinog sektora, kako bismo vidjeli imamo li dovoljno resursa potrebnih za realizaciju odabranih intervencija, a tražili smo i članove proširenih grupa za rad po pojedinim prioritetima. Tako smo konačno odabrali 5 javnozdravstvenih prioriteta-koronarna srčana bolest, moždani udar, rak dojke, nedovoljna tjelesna aktivnost i prekomjerno pijenje i pušenje mladih. Premda su svi članovi tima dali izuzetan doprinos u izradi «domaćih zadaća» i dokumenata u sklopu ovog programa, te su utrošili puno sati rada, kako onih unutar svojih matičnih ustanova, a još više u sklopu svog slobodnog vremena (sve volonterski !!), najviše iskustva i stručnog znanja imali su predstavnici Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije (ali i drugi zdravstveni djelatnici), pa su oni shodno tome pružili najveću stručnu podršku.

Krajem 9. mjeseca 2004. godine, položili smo na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ispit. Polaganjem ispita, konačno smo mogli malo odahnuti, a imali smo razloga za zadovoljstvo. Međimurska je županija dobila prve strateške dokumente za zdravlje, povezala se politika, struka, nevladine udruge i mediji, ostvarena je suradnja sa drugim županijama, stvorena su nova prijateljstva. Izrađena županijska slika zdravlja i prioriteta u očuvanju zdravlja stanovništva Međimurske županije te Strateški okvir županijskog plana za zdravlje dobili su legitimitet prihvaćanjem od strane Poglavarstva i Skupštine Međimurske županije 14.12.2004. godine. No, bili smo svjesni da u narednom razdoblju stečeno znanje i iskustvo trebamo primijeniti u praksi, a to je sigurno teži dio zadatka.

Stoga smo od samog početka vodili računa da što širi krug ljudi, od stručnjaka, političara pa do nevladinih udruga i medija upoznamo s novim dokumentima sa ciljem (pri)dobivanja partnera potrebnih za izradu i implementaciju Dugoročnog plana za zdravlje. Kroz multidisciplinarni i multisektorski pristup, dobili smo novu snagu, a stečeno znanje i iskustvo bili smo spremni nesebično dalje dijeliti. Svima koji su bili uključeni u proces izrade ovih dokumenata, poslali smo pismo zahvale uz dokumente kopirane na CD-u, a široj su javnosti od samog početka bili dostupni na web stranicama Međimurske županije. Tijekom 2005. godine, Slika zdravlja i Strateški okvir plana za zdravlje prezentirani su gradonačelnicima i načelnicima svih općina na njihovom kolegiju, a liječnicima Hrvatskog liječničkog zbora podružnice Čakovec, na stručnom sastanku upriličenom u povodu Međunarodnog dana tjelesne aktivnosti. Obzirom da još nismo formirali proširene timove za rad na pojedinim prioritetima, za 2005. godinu aktivnosti u sklopu programa „Zdrave županije“ ograničili smo na projekt „Tjelesnim aktivnostima do zaštite i unapređenja zdravlja stanovništva Međimurske županije“, čiji su inicijatori i provoditelji bili Međimurski Savez sportske rekreacije „Sport za sve“ i Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije u suradnji s drugim zdravstvenim ustanovama i ordinacijama, Timom za zdravlje Međimurske županije, te gradovima i općinama.

U 2005. godini, nakon lokalnih izbora, dobili smo novog predsjednika Tima za zdravlje, gosp. Mladena Križaića, jer je dotadašnji predsjednik, gosp. Josip Posavec postao župan Međimurske županije. Strepili smo od promjene, no novi se predsjednik s puno entuzijazma zauzeo za projekt «Zdrave županije».

Krajem 2005. godine formirali smo proširene multidisciplinarnе timove za rad na odabranim javnozdravstvenim prioritetima, te smo tako u rad programa „Zdrave županije“ uključili gotovo 60 osoba. Krenuli smo s puno entuzijazma, no pokazalo se da baš nije jednostavno planirati „na duge staze“ i raditi sa velikim grupama.

Tako nismo uspjeli do 2008. godine donijeti Dugoročni plan za zdravlje, već smo donosili godišnje operativne planove koji su bili prihvaćeni od strane Poglavarstva, u početku na prijedlog proširenih grupa za pojedini prioritet, a kasnije temeljem javnog poziva za prijavu programa i projekata sa svrhom promicanja zdravlja i prevencije bolesti, a vezano uz pet prije odabranih prioriteta. U početku Međimurska županija nije bila u mogućnosti osigurati sama organizacijske resurse za provođenje projekata, jer nije bio formiran Upravni odjel za zdravstvo, već je dio podrške pružan od strane Upravnog odjela za društvene djelatnosti, a drugi dio podrške pružao je Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije. Stoga su i financijska sredstva namijenjena za rad po pojedinim prioritetima u 2005. i 2006. godini u proračunu Međimurske županije bila alocirana na stavci Zavoda za javno zdravstvo (premda su se prošla za potrebe svih programa i projekata vezanih uz 5 odabranih javnozdravstvenih prioriteta), dok je za 2007. godinu u proračunu otvorena stavka «Zdrava županija».

Kako smo željeli ostvariti suradnju sa što više partnera s kojima bismo ostvarili planirane aktivnosti iz Strateškog okvira Plana za zdravlje, Tim za zdravlje Međimurske županije je odlučio za 2007. godinu raspisati natječaj za prijavu programa i projekata sa svrhom promicanja zdravlja i prevencije bolesti, a vezano uz pet prije odabranih prioriteta. Do tada se u Međimurskoj županiji nisu raspisivali natječaji za javne potrebe iz područja zdravstva i socijalne skrbi, te je to bio značajan iskorak u zadovoljavanju potreba našeg stanovništva u području zdravlja.

Rad na ovom projektu zasigurno je doprinio donošenju odluke o formiranju Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i nacionalne manjine, koji je u Međimurskoj županiji započeo funkcionirati sredinom 2006. godine postavljanjem pročelnika, a dodatnim zapošljavanjem stručne suradnice, krajem 2007. godine, odjel je uz mnoštvo drugih poslova preuzeo na sebe veliki dio organizacijske podrške projektu „Zdrave županije“, dok je manji dio organizacijske te veliki dio stručne podrške i dalje pružao (a pruža i sada) Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije.

U takvoj situaciji bili smo u mogućnosti dovršiti Plan za zdravlje građana Međimurske županije (2008.-2012.) koji je 2008. godine bio usvojen na županijskoj Skupštini. Uz to, imenovan je županijski tim za implementaciju Plana za zdravlje, a bila su i osigurana financijska sredstva za nastavak projekta lokalno i kroz stavku Programskog partnerstva sa Hrvatskom mrežom zdravih gradova. To su bili preduvjeti za ulazak županija u II. fazu programa „Rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj zajednici“. Uz Međimursku županiju, te su preduvjete početkom 2008. godine ispunile još samo Istarska i Primorsko-goranska županija. Tako smo se našli uz bok županija koje su imale dugu tradiciju lokalnog planiranja za zdravlje i zadovoljavanja socio-zdravstvenih potreba stanovništva. Kroz edukaciju u II. fazi programa željelo se pomoći županijama i njihovim projektnim timovima u provedbi (implementaciji) županijskog Plana za zdravlje. Kako bi se olakšala razmjena iskustva i omogućilo međusobno učenje, kroz edukaciju su i u ovoj fazi prolazile istovremeno 3 županije (Međimurska, Istarska, Primorsko-goranska). Tako smo se susretali u Lošinj, Rapcu i Svetom Martinu na Muri, te opet učili i istovremeno radili na svom projektu. U Timu za implementaciju Plana za zdravlje pridružili su nam se predstavnici grada Čakovca i Preloga te Udruge sportske rekreacije „Sport za sve“ Mala Subotica, koje smo smatrali izuzetno važnim partnerima u ostvarenju zdravlja za stanovnike Međimurja. Edukaciju je provodio mentorski tim sa Škole narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, te treneri konzultantske tvrtke ADIZEZ Southeast Europe (eksperti u edukaciji poslovnog, profitnog sektora). U ovoj fazi programa usvojili smo vještine „društvenog poduzetništva“ kako bi se u lokalnoj zajednici osiguralo provođenje zdravstvenih i socijalnih usluga koje odgovaraju prepoznatim potrebama i to na najracionalniji način, a uz to i prihvatljiv korisnicima. U sklopu te edukacije izradili smo viziju i misiju županijskog projekta kao i Plan za razvoj partnerstva kojim će se ostvariti ranije spomenuti ciljevi.

Uz stvaranje potrebnih strategija i dokumenata, smatrali smo još važnijim to partnerstvo konkretno i ostvariti. Tako smo zahvaljujući suradnji sa različitim i mnogobrojnim partnerima u županiji, sa susjednim županijama i Zavodom za javno zdravstvo iz Murske Sobotice (Republika Slovenija) vrlo uspješno organizirali mjesec rekreacije i tjelesne aktivnosti kao dio javnozdravstvene kampanje „Povezani zdravljem“ Hrvatske mreže zdravih gradova i županija, a u povodu dvadesete godišnjice djelovanja pokreta „Zdravi gradovi“ u Hrvatskoj. Aktivnosti mjeseca rujna (sportsko-rekreativne, edukativne, medijske, kontrola zdravstvenog stanja) osmislio je Tim za zdravlje Međimurske županije sa svojim proširenim timom za nedovoljnu tjelesnu aktivnost kao i Upravni odjel za zdravstvo te Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, a bile su namijenjene svim građanima, ali i posebnim ciljnim skupinama stanovništva (djeca predškolske i školske dobi, trudnice, osobe s invaliditetom, zaposlene osobe i osobe starije životne dobi). U provedbu aktivnosti i događanja bili su uključeni različiti sektori u društvu, od lokalne zajednice, nevladinog sektora, zdravstva, školstva, vjerskih zajednica, političkog sektora i medija, a i pojedinci su neprestano poticali na preuzimanje dijela vlastite odgovornosti za zdravlje. Ukupno je u mjesec dana bilo održano 60 različitih aktivnosti u koje se uključilo 12.500 osoba, što je 12% stanovništva Međimurske županije, uz 1000 volontera koji su sudjelovali u organizaciji. Uz već spomenute organizatore i koordinate kampanje «Povezani zdravljem» u Međimurskoj županiji, aktivnosti su podržali i grad Čakovec te Grad Prelog uz 6 općina, 50 udruga i klubova, 3 saveza te 17 ustanova i poduzeća. U kampanju se uključilo 15 osnovnih i 4 srednje škole, a gotovo sve su akcije izuzetno dobro popratili mediji. Nakon svih završenih aktivnosti, organizirali smo konferenciju na kojoj smo prezentirali sve aktivnosti te podijelili nagrade najuspješnijima.

Ova je kampanja pokazala kako stanovnici Međimurja itekako imaju sluha za suradnju, ali i da znaju kako je zdravlje naša najveća vrijednost.

Idućih smo godina (2009. i 2010.) u povodu Svjetskog dana zdravlja, (7.travnja) organizirali partnersku konferenciju „Zajedno do zdravlja“ na kojima su bili prezentirani programi, projekti i aktivnosti provedeni u Međimurskoj županiji u prethodnoj godini sa ciljem promicanja zdravlja i prevencije bolesti vezano uz pet javnozdravstvenih prioriteta. Na ovaj način jačamo suradnju regionalne samouprave sa lokalnom samoupravom, zdravstvenim i socijalnim ustanovama, nevladinim sektorom i medijima. Prije prezentacije projekata vezanih uz određeni prioritet, prikazuju se planirane aktivnosti u sklopu Dugoročnog plana za zdravlje kako bi se mogao utvrditi doprinos projekata i programa ostvarenju Plana zdravlja.

U 2009. godini, nakon lokalnih izbora, ponovno je došlo do promjene vlasti u Međimurskoj županiji, te smo dobili novog predsjednika Tima za zdravlje, novoizabranog župana, gosp. Ivicu Perhoča. Kako smo o programu «Zdrave županije» redovito informirali političare, stručnjake i cjelokupnu javnost, nastavak programa nije bio upitan, no bili smo svjesni da će se nepovoljna ekonomska situacija i recesija zasigurno odraziti na provođenje programa i projekata «Zdravih županija», a upravo takve okolnosti prijatna su dobrom zdravlju osobito ranjivih skupina stanovništva.

Svoja iskustva u provedbi programa i projekata koji imaju za cilj osiguravanje boljeg zdravlja za naše stanovništvo nesebično dijelimo i sa ostalim županijama te redovito sudjelujemo u aktivnostima Hrvatske mreže zdravih gradova, od sudjelovanja na Sajmu zdravlja, Motovunskoj ljetnoj školi unapređenja zdravlja, te na Jesenskom poslovnom sastanku. Aktivno sudjelujemo i u radu tematskih grupa «Rano pijenje mladih», «Kardiovaskularno zdravlje», «Rak dojke», a u više smo navrata svoja iskustva, odnosno primjere dobre prakse prezentirali na Poslijediplomskom studiju javnog zdravstva, na radionici «Zdravlje u zajednici i kako ga unaprijediti». Priloge iz Međimurske županije u nekoliko smo navrata pripremili za objavu u časopisu Hrvatske mreže zdravih gradova «Epoha zdravlja», a napisali smo i prilog za knjigu «Pokret zdravih gradova-djelotvorno znanje za zdravlje». Uz razmjenu iskustava unutar nacionalne mreže, surađujemo i sa Republikom Slovenijom (Zavodom za javno zdravstvo iz Murske Sobote), a sudjelovali smo i na Međunarodnoj konferenciji zdravih gradova Europskog ureda Svjetske zdravstvene organizacije u Zagrebu, te na Konferenciji programa za održivi razvoj javnozdravstvenog menadžmenta Centra za kontrolu i prevenciju bolesti iz Atlante, SAD, u Cavtatu.

Financijska sredstva iz proračuna Međimurske županije namijenjena za projekte i programe «Zdrave županije» kontinuirano se osiguravaju. U 2004. godini, osim sredstava utrošenih za edukaciju Tima za zdravlje i članstvo u Hrvatskoj mreži zdravih gradova, u sklopu programa «Zdravih županija» izdvojeno je 200.000 kn za potrebe nabavke dodatne opreme. Oprema se pribavila u cilju uspostavljanja sustava kardiološke telemedicine Međimurske županije (HMP Doma zdravlja Čakovec i Županijske bolnice Čakovec) s KB Dubrava u Zagrebu kako bi se izjednačile mogućnosti izlječenja i bolje kvalitete života oboljelih od akutnog infarkta srca u Međimurju s ostalim stanovnicima Republike Hrvatske, obzirom da je jedan od prioriteta koronarna srčana bolest. U 2005. godini za program „Zdrave županije“ bilo je izdvojeno samo 50 tisuća kuna, 160 tisuća kuna u 2006.godini, a u 2007. godini 500.000,00 kn iz razloga što je po prvi puta bio raspisan javni natječaj vezan uz 5 javnozdravstvenih prioriteta. U 2008. godini je također bilo osigurano 500.000,00 kn, a sredstva su bila usmjerena temeljem javnog natječaja za programe i projekte vezane uz javnozdravstvene prioritete, za kampanju «Povezani zdravljem» te financiranje II faze edukacije programa „Rukovođenje i upravljanje za zdravlje“. Nažalost, u 2009. godini za program «Zdrave županije» osigurano je značajno manje sredstava nego prethodnih godina, ukupno 200.000,00 kn iako je stavka u proračunu za tu namjenu iznosila 535.000,00 kn. Sredstva proračuna za 2010. godinu iznose 380.000,00 kn.

O projektu „Zdrave županije“ redovito obavještavamo kako političare, tako i stručnjake, predstavnike zajednice i medije. Svake je godine operativni plan zdravlja predstavljen Poglavarstvu i/ili Skupštini, a potom i prihvaćen, kao i Izvještaj o radu Tima za zdravlje te o provedbi Plana za zdravlje. Do sada nismo uspjeli organizirati tematsku sjednicu Skupštine koja bi isključivo bila posvećena Stanju zdravlja u Međimurskoj županiji, no ipak je uz Izvještaj o provedbi Plana zdravlja u 2010. godini kao jedna točka Skupštine bila i tema „Zdravstveno stanje pučanstva i rad zdravstvene djelatnosti u Međimurskoj županiji“ koju je prezentirao Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije. Svi dokumenti i Izvještaji Tima dostupni su medijima kao i cjelokupnoj javnosti na web stranicama Međimurske županije. Brojne aktivnosti koje se provode u sklopu ovog programa uvijek su dobro praćene od strane lokalnih medijskih kuća, što dodatno doprinosi vidljivosti našeg projekta u lokalnoj sredini.

Nakon 6 godina provedbe programa «Zdrave županije», zasigurno smo korak bliže ostvarenju naše vizije. Naučili smo mnogo, a znanje i stečeno iskustvo nastojali smo pretvoriti u akcije, kako bi se dogodile promjene.

Spomenut ćemo samo neke:

- kreirani su strateški dokumenti za zdravlje, a multisektorski tim educiran je za lokalno planiranje zdravstvene politike
- oformljen je UO za zdravstvo, socijalnu zaštitu i nacionalne manjine
- provodi se županijski program javnih potreba iz područja zdravstvene i socijalne skrbi
- unaprijeđena je komunikacija između regionalne samouprave i zdravstvenog sektora, školstva, političara, lokalne samouprave, nevladinih udruga, medija, kao i međusobna suradnja
- imamo brojne aktivne klubove koji okupljaju osobe oboljele od raka kao i osobe s posebnim potrebama
- ostvarena je kvalitetna suradnja između zdravstvenih djelatnika i bolesnika, odnosno osoba s posebnim potrebama
- zajednica smo koja brine o suživotu osoba s intelektualnim teškoćama (djeluje 6 stambenih zajednica)
- formirana je vrlo gusta mreža udruga sportske rekreacije, a provode se raznoliki sportsko-rekreativni programi i aktivnosti namijenjene kako općoj populaciji tako i specifičnim grupama u zajednici
- udruge sportske rekreacije i zdravstveni djelatnici ostvarili su kvalitetni partnerski odnos
- u županiji se provode raznovrsni programi prevencije ovisnosti među mladima uz osiguran multidisciplinarni i multisektorski pristup
- provode se programi promoviranja zdravog životnog stila te prevencije debljine za školsku i odraslu populaciju
- u županiji dugi niz godina djeluju brojni klubovi liječenih alkoholičara, a njihova je uloga dodatno osnažena formiranjem Saveza klubova liječenih alkoholičara Međimurja
- odaziv stanovništva na programe ranog otkrivanja raka najviši je u Međimurskoj županiji što je rezultat višegodišnjeg rada na unapređenju zdravstvene pismenosti našeg stanovništva, dobre dostupnosti zdravstvene zaštite i povjerenja u zdravstveni sustav i djelovanja Županijske lige protiv raka Čakovec

Kontinuirano se trudimo stvarati okruženje u kojem se zdravlje cijeni kao veliko bogatstvo. Naš je trud zamijećen i u Hrvatskoj mreži zdravih gradova i u međunarodnim okvirima. Tako je projekt »Promocija tjelesne aktivnosti i aktivnog načina života u Međimurskoj županiji« proširenog tima za zdravlje nagrađen za najbolji primijenjeni projekt u 2008. godini (SMDP- Postgraduate Applied Management Improvement Award 2008.) od strane Centra za kontrolu i prevenciju bolesti iz Atlante, SAD. Osim toga, Međimurska je županija bila finalist (zajedno s Primorsko-goranskom i Krapinsko-zagorskom županijom) Lige zdravih gradova koju je Hrvatska mreža zdravih gradova pokrenula 2008. godine sa ciljem procjene postignuća programa Zdrave županije.

Novim Zakonom o zdravstvenoj zaštiti usvojenim krajem 2008. godine, osnivanje Savjeta za zdravlje te kreiranje jednogodišnjih i trogodišnjih Planova za zdravlje postali su zakonska obveza županije, te će se iskustvo stečeno kroz ovaj projekt nastojati primjenjivati i nadalje. Istovremeno će se nastaviti program «Zdrave županije», a novi je profesionalni izazov ostvariti njihovo sinergističko djelovanje.

Kontakt adresa:

Renata Kutnjak Kiš, dr.med., spec.epidemiolog, zamjenica predsjednika i koordinatrica Tima za zdravlje Međimurske županije
Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
Čakovec, I.Gorana Kovačića 1E
Tel/fax 040 386-839
renata.kutnjak-kis@zzjz-ck.hr